

עין משפט
גם נר מצוה

כג:

היה נוטל

היה נוטל פרק שלישי סוטה

מסורת הש"ס

גה א מיי פ"ה מה'
טומאת זרעת הלכה

ז:

ב ומיי פ"ב מה' אכל הליו' ופי' ה' יא טושע'
י"ד ג שעב טעי' ז':
גו ג מיי פ"ב מה'
מידות הלכה יג:

זו ד מיי שס פ"ח הלכה

ט:

א ה מיי פ"ב מהלכות

טומת הלכה ז:

ב ו מיי שס הלכה ח

והלכה ט:

תוספות שאנץ

ה"ג ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא במנחת חוטא דבת הקרבה היא דמקשינן שבתיהושע חובתו לנדבות דלא בעיא קמיציה אבל הא דלאו בת הקרבה היא דלאו בת דידה אולי' ושירשי' גמריין ניהו אפי' רבנן מודו דמתפורין אביתיהושע ליה. ה"ג א"כ מה ת"ל איש שלמטה לא למעני מטומאה האמורה בפקודי זה בא למעטק אלא מעני האמור בפקודי שלאחריו דכתיב ביה פריעה ופרימה דליכא למימרי דלעני שלמלה קאמר דדוקא האישי נחלט ואיך האשה נחלטה? והא קרינא מודעת ופורמא אנתו בלא כסותו ולא אותה בלא כסותה. ואי' לרבנן דלי' יהודה דלי' דאמר האשה נסקלת ערומה משום דחיישינן להרחור ובעי מינה בורר לה מיתה (יפ"ג) ותופקו לי מהאי קרא. וי"ל דאי מההיא אשה בין בכסותה בין שלא בכסותה קמ"ל רב נתמן דאמר קרא והאבת ליתך כמות. אבל ר' יהודה דאמר לעיל דאין מכסין אותה אלא שי פריקים משום דעצרא דגופה עדיף טפי (ולית ליה) ונאי' אטו לית ליתן הך וירשא דהבא הא אותה בכסותה. וי"ל דאינ' דלית ליה אינ' אית ליה וסבירא ליה דקרא לא אתא אלא שיכסו אותה אש פריקים אבל יותר לא משום עצרא דגופה עדיף טפי ורוביה לומר הא אותה בכסותה בשני פריקים שומכסין אותה: בגנבתה ולא בגנבתה כר. ואצ"ג דרשי' מהאי קרא בגנבתה ולא בכפלו בגנבתה ולא במומיה (שאם הוהו לא ישלם פ"י שנים כמה שהזוים) בגנבתה גנבה אחת ולא ב' גנבות י"ל דכולהו בני דירושת ש"מ: סליק פירקא

פרק שלישי ארוסה
ושומרת יבם לא שותות ולא נטולות כתובה שהיא גרמה לאסור עצמה שנסתרה אחר קניו פריכסי'ם. ואפי' לזמן דלית לה דרב המונא דאמר שומרת יבם שזונתה אסורה ליבמה מי"מ נתי דהוי מותרת לו. אי בעי לאינוכובי משום שהיא זונה תפסיד כתובתה כיון שזנתה. מיהו אמור ר"י דהלכה ז' דארוסה זו שזנתה נאסרה בביאה זו על בעלה הך כר' עקיבא דמשוי חיובי לאוהין כבודיה. אלמנה לכהן גדול לא שותות ולא נטולות כתובה ואצ"ג דישאר אלמנה לכהן

גדול לא קטוה רבנן ואית לה כתובה כדאייתא בפי' אלמנה ניוונת זו אין לה כתובה שסתירתה גרמה לה ליאסר עליו ואפי' ראויה לה הלך לאו בת כתובה היא דלא עדיפא מכשרה ליה ולא שותות דלא נאמרו בפרשה אלא בראויה לקיימה והכי תני בספרי כי תשטה אשתו בראויה לאישות הכתוב מדבר פרט לאלמנה לכהן גדול וא"ת אמאי לא תנאי כולהו בחד בבא וי"ל דארוסה ושומרת יבם נפקא לן (מקרא אחרינא דכתיב) תחת אישה ביושבת תחתיו הכתוב מדבר וא"ת תיפוק לי שאינה שותה משום דכתיב ונקח האיש מעון זה אינו מנוקה מעון כיון שנשא אשה שאינה ראויה לו. וי"ל דחשבי' ליה מנוקה מעון כיון דאין העון בא אחר הקניו והווי המום בודקין אשתו אי לאו טעמא דלעיל וא"ת אמאי לא פליגי ב"ש ובי"ה גבי ארוסה ושומרת יבם כמו דפליגי בסמוך גבי מתי בעליהן עד שלא שחו והוו לחו לב"ש לומר דנטולות כתובה וי"ל שהאי ארוסה ושומרת יבם דכ"ע מודו דאין להם כתובה דהיא יודעת שאין בעלה יכול לבדוקה משנסתרה ולא תיזהר מליסתר והיא נתנה אצבעה בין שנייה ולכן אין לה כתובה אבל מתי בעליהן אין יודעות שלא יהיו בעליהן לבודקו משנסתרו ולא סמיכי אדעתיהו שימרתו בעליהן והן נזהרות ביותר מליסתר לפי' קאמר ב"ש דנטולות כתובה ותרד י"ל דשאני החם גבי מתי בעליהן שאינן חשבות עוברות על ת כיון שיתכילן בעליהן לבודקן אבל

(א) לןן זו יע' יפה צבידא אמריין דפ"ל מקרא דאשה נמי נחלטת ואולי דטע' הוא וז"ל דלא ואתרע כתיב. צ) ר"ל כמו דלמא בנסתדין דף מה ועי' ברכ"י ד"ה להסורו ונתום) ט' ד"ה ה. ג) נראה דז"ל דהלכה דשומרת יבם שזנתה נאסרת על היבם והך כ"ע וכו'.

כהן וז"א כהנת. ירושלמי ר' אבהו צעי קמיה ר"ל והכתיב (ויקרא

כג) וכן כי יקנה נפש קנין כספו מעתה כהן ולא כהנת א"ל

והכהן המשיח תחמיו מצניו את שצנו עומד תחמיו יתנה זו שאין צנה עומד תחמיה ה"ה דצפרק הזרוע (חולין דף קלג.) הוה מזי לשנויי נמי

הכי ונתן לכהן הזרוע ללא אמר לכהן ולא לכהנת אלא אפילו לכהנת דהכא טעמא משום דכתיב והכהן המשיח תחמיו מצניו אכל התם דמי ליה משום דאהרן וצניו כתיב צפרשת מנחה אי נמי משום דהתם הוי מיעוט אמר מיעוט: **ט מה בין איש לאשה**.

צמוספתא (פ"צ) קא חשיב עובר על מלות עשה שהזמן גרמא מה שאין כן צאשה האיש עובר על כל מקיף ועל כל משחית ועל כל טעמא למתים מה שאין כן צאשה האיש נדון צנן סורר ומורה ונעטף ומספר ולא האשה נעטפת ומספרת האיש נמכר ונסנה ואין האשה נמכרת ונסנית האיש נרצע ונמכר לעצד עברי וקונה לעצד עברי ואין האשה נרצעת ונמכרת וקונה ולא קתני התם כל הני דמתני' אלא דזכאי צצמו משום דמפרש התם בצקס' וצסט' וצביאה ותימא אמאי לא חשיב נמי סמיכות מנופות הגשות וקמילות דבין כהן לכהנת וכל הני דמתן צפ"ק דקידושין (דף לו.) ולא קתני נמי שהעברי יוצא בשנים וציוכל וצמימת האדון משא"כ צעצבייה הזנ מטמא זרעיות ולא הזנה מנזרע חסור צתשמיש המטה ולא מנזרעת כדמפרש זריש פרק מחוסרי כפרה (כריתות דף טו.) ממחן להללו ולא מחוץ להללה:

י"ה איש מגדף על נזירות. צפ"ד דזויר (דף ג.) וצפרק

צמרל דכריתות (דף טו.) מפ' דדוקא על מעות סמומין ולא על מעות מפורשין: **שנאמר את בתי**. מרישא דקא ליקף ליה ולאמר אצי הערה לה הזקנית משמע למטט אמה דלגינה וצאה צצמה לתת:

ותל"ת אותו וז"א אותה. צפרק נגמר הדין (פסהדיון דף מו.) נפקא לן מוכי יהיה צאיש ולא

צאשה: **בגניבתו ולא בגניבתה**.

תימיה כיון דאי גצנה אינה נמכרת צגניבתה א"כ אין צ"ד רשאין למוכרה וצדית דין אין מוכרין אלא צגניצמו וצפ"ק דקידושין (דף יד.) ממעטין רצנן מורצע את אזנו אזנו שלו ולא און של מוכר עצמו דדוקא מכרוהו

צית דין נרצע ואשה הוא"ל ואין צית דין מוכרין אותה אנה ידענא דלגינה נרצעת ואמאי איצטרין לרצנן

העצביה דלגינה נרצעת וי"ל כיון דלגינה נמכרת אלא ע"י צביה סד"א

ושומרת יבם לא שותות וז"א נוטלות כתובה. ירושלמי יודעת היתה שאין ארוסה שותה ולמה הכניסה עצמה י' למספר הזה המרובה צשביל לפוסלה מכתובתה פר"ח ארוסה אע"פ שאין לה כתובה יש לה מנה ומאתים ועל מנה ומאתים קתני הכא לא נוטלת כתובתה רש"י פי' דליכא למיפשט ממתני' הא דלמך רב המנונא י' שומרת יבם שזנתה אסורה ליבמה דלפילו אי לית לן דרב המנונא מיהו אי לא צעי יבם למינסב אשה זונה אינה נוטלת כתובתה מיהו תימיה אי לית לן דרב המנונא קרא מאי איצטרין למעוטי והא תנן צפרק היה מציא (לעיל דף יח:) כל שצביעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה דמה קנינו שיין היכא דלא מיתסרלא צסתירותיה אלא מדאיצטרין למעוטי צ"מ דמיתסרלא מיהו ליכא למיפשט מהכא משום דמוקי לה צגמרא כגון צבא עליה יבם צבית אחיו דקנאה לפוטרה צגט צלא חליצה אפילו אליצה דשמואל הלכן שייכא נמי אשתו ליחסר עליו צזנות כדברי הכל: **אלרמנה לב"ג וכו'**. האי דלא עריב ותני להו אלו לא שותות ולא דחלוקין כתובתן ותמי ארוסה ושומרת יבם אלמנה וה"ל למימתי בשתלת הפרק אלו לא שותות ומימתי אשה וזונה הפסידה וצבמך תחמיו הכתוב מדבר: נתינה

גדול לא קטוה רבנן ואית לה כתובה כדאייתא בפי' אלמנה ניוונת זו אין לה כתובה שסתירתה גרמה לה ליאסר עליו ואפי' ראויה לה הלך לאו בת כתובה היא דלא עדיפא מכשרה ליה ולא שותות דלא נאמרו בפרשה אלא בראויה לקיימה והכי תני בספרי כי תשטה אשתו בראויה לאישות הכתוב מדבר פרט לאלמנה לכהן גדול וא"ת אמאי לא תנאי כולהו בחד בבא וי"ל דארוסה ושומרת יבם נפקא לן (מקרא אחרינא דכתיב) תחת אישה ביושבת תחתיו הכתוב מדבר וא"ת תיפוק לי שאינה שותה משום דכתיב ונקח האיש מעון זה אינו מנוקה מעון כיון שנשא אשה שאינה ראויה לו. וי"ל דחשבי' ליה מנוקה מעון כיון דאין העון בא אחר הקניו והווי המום בודקין אשתו אי לאו טעמא דלעיל וא"ת אמאי לא פליגי ב"ש ובי"ה גבי ארוסה ושומרת יבם כמו דפליגי בסמוך גבי מתי בעליהן עד שלא שחו והוו לחו לב"ש לומר דנטולות כתובה וי"ל שהאי ארוסה ושומרת יבם דכ"ע מודו דאין להם כתובה דהיא יודעת שאין בעלה יכול לבדוקה משנסתרה ולא תיזהר מליסתר והיא נתנה אצבעה בין שנייה ולכן אין לה כתובה אבל מתי בעליהן אין יודעות שלא יהיו בעליהן לבודקו משנסתרו ולא סמיכי אדעתיהו שימרתו בעליהן והן נזהרות ביותר מליסתר לפי' קאמר ב"ש דנטולות כתובה ותרד י"ל דשאני החם גבי מתי בעליהן שאינן חשבות עוברות על ת כיון שיתכילן בעליהן לבודקן אבל

(א) לןן זו יע' יפה צבידא אמריין דפ"ל מקרא דאשה נמי נחלטת ואולי דטע' הוא וז"ל דלא ואתרע כתיב. צ) ר"ל כמו דלמא בנסתדין דף מה ועי' ברכ"י ד"ה להסורו ונתום) ט' ד"ה ה. ג) נראה דז"ל דהלכה דשומרת יבם שזנתה נאסרת על היבם והך כ"ע וכו'.

ה"ג ואפי' רצנן לא פליגי עליה אלא צמנחה חוטא של כהנים דצם הקרבה היא. דמקשי מוצמו לנדצמו דלא צעי קמליה. אכל הא דלאו צבת הקרבה היא דללמא צצתרה דידה אזלינן ושיריש גמורים ניהו ואפילו רצנן מודו דמתפורין: **מאי טעמא**. קאמר מתני' מנחת

כהנת נאכלת כשאינה נשואה לכהן וכשהיא נשואה לכהן אינה נאכלת כליל מיהא לא היא: **לא יחלל זרעו**. צכהן הנשא פסולה לכהונה כתיב ודרשינן צקדושין (דף עו.) לא יחלל שני חילולין אחד לה ואחד לזרעו שהכהן מחלל את שמהן אכל הוא אין מחלל: **צני אהרן**. לנפש לא יטמא ולא צנות אהרן צאזורה זו: **כל זכר צצני אהרן יאכלנה**. צמנחה כתיב: **איש**. זרוע הוא: **אין** לי.

שנחלט צטומאת נתקים אלא איש אשה מנין כשהוא אומר סמוך לו והלרוע אשר זו נגנע ולא איצניו בני למכתב אלא צגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע דהא כתיב לעיל דצמנזרע קמיידי אלא לרצות זרוע שני כגון אשה: **ה"ג א"כ מה ס"ז איש לנעין שלמטה איש פורע ופורס וכו'**. (א)

מה ת"ל איש מאחר שסופינו לרצות את האשה: **לנעין שלמטה**. לאו למעוטי מטומאה האמורה צצסוק זה צא למעוטי אלא מענין האמור צצסוק שלאחריו דכתיב ציה פריעה ופרימה לומר לך איש פורע ופורס ולא אשה: **הלכה היא צנויה**. הלכה למשה מסיני הוא צהלכות מיר: **נפסי לאיש**.

צאצינה נתלית נתינתה: **ורגמו אוסו**. (א) אי ניימא אומו ולא אומה והכתיב צגי

נערה המאורסה והואכחם את שניהם וסקלתם אותם) אלא הא דממעט אשה לענין ערוס דנפיק מהאי קרא מיעוטא

דאומו משמע ולא כסותו ולהכי נקט ליה להאי משמעותא דערוס צלשון זכר גבי איש למימרא הא אותה צצכסותה: **לא נלכד צגניצמו**.

ארוסה. שקינא לה ארוס: **ושומרת יבם**. שקינא לה יבם: **לא שוטים**. דמעטיניהו קרא: **ולא נוטלות כסובה**. שהיא גרמה לאסור עצמה עליו שנסתרה אחר קניו

דמקינאו ואיסור לא אימעט כדמפרש צצגמרא(א). ואפילו לית לן דרב המנונא' (א)

שזומרת יבם שזנתה מותרת ליבמה נתי דמומת מיהו לא צעי למינסב אשה זונה והיא הפסידה ציוצצת תחמיו הכתוב מדבר: נתינה

לה יבם: **לא שוטים**. דמעטיניהו קרא:

ארוסה י' ושומרת יבם ה'לא שותות ולא נוטלות כתובה שנאמר

לארוסה ושומרת יבם י'אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממוזרת ונתינה

ארוסה י' ושומרת יבם ה'לא שותות ולא נוטלות כתובה שנאמר **לארוסה ושומרת יבם י'אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממוזרת ונתינה**

ת"ל איש לענין שלמטה. דמשמע איש ולא אשה, ולאו אטמא יעומלת קאי, דהתם אפילו אשה, אלא לקרא דלמטה קאי דמשעתי צפרעה ופרימה (ע"ה) צפרעה ופרימה כמותה צאמרנה לומר לך איש פורע ופורס (כריתות ח.) הלכה היא **בנויר**. שהאיש מויר ולא האשה (נויר ח:). הלכה היא **בנויר**. שהנן מנלה ואין לנו ללמוד הימנו, אלא מה שמסופרת הוא קנינו בן ולא צת (ע"ה ז.). הדרן עלך היה נוטל כתובה. אם קינא לה ונסתרה, שהיא גרמה לאסור את עצמה עליו (ע"ה).

ה) וקדושין לה: א.

ב) וכתובות ח: ערין ג:א.

ג) מיר מה; ד) נשס ל:א.

ד) סנהדרין מה, ו) פסהדיון

ה) יבמות נח. קדושין

ו) ה; ז) דגריס כב; ח)

ט) לקמן כד; י) לעיל

יא: ט) (אסורה רש"ל);

טז) שייך לעמוד אי צמנעה;

טז) ג"ו שייך לע"א צמנעה;

ט) וקדושין טו, א; ט) ז"ל

למספק; טז) ונעיל יא:י.

תורה אור השלם

1. וכל מנחת בתוך קבילי

ותודה לא תאכל:

ויקרא ו טו

2. ולא יחלל זרעו

בעמיו כי אני יי'

מקדשו: ויקרא כא טו

3. ויאמר יי' אל משה

אמר אל הבתנים בני

אתרו ואמרת אלהם

לנפש לא יטמא בעמיה:

ויקרא כא א

4. כל זכר בבני אהרן

יאבלגה חק עולם

לדורותיכם מאשי יי' כל

אשר יגע בקהם יקדשו:

ויקרא ו יא

5. איש פרוע הוא טמא

הוא טמא ויטמאנו הבתן

בראשו נגעו:

ויקרא יג מד

6. והצרע אשר בו

הצגע בגוף יהיו פרמים

וראשו יתקה פרוע ועל

שפם יעשה וטמא טמא

יקרא יג מה

7. ואמר אבי הצער אל

הזקנים את בתי נתיני

לאיש הזה לאשה

וישאקו: דברים כב טו

8. וכי ימכר איש את

בתו לקמה לא תצא

צבאת העקביו:

שמות כא ז

9. הוציא את המקלל

אל מחוץ לפתחה וטמכו

כל השומעים את ד'יהם

על ראשו ורצונו אתו כל

הקדו: ויקרא כד יד

10. והוצאת את האיש

ההוא או את האשה

ההוא אשר עשו את

הדבר הרע הזה אל

שעריך את האיש או

את האשה וסקלתם

באבנים ומתו:

דברים יז ה

11. וכי יתקה באיש

חטא משפט מות והמוקת

ותלת אתו על עץ:

דברים כג כב

12. אם זרקה השמש

עליו דמים לו שלם

ישלם אם אין לו ומכר

בגנבתו: שמות כב ב

13. ואת תורת הקנאות

אשר תשטה אשה תחת

אישה ונטמאה:

במדבר ה כט

הגהות הב"ה

(א) ב"ש ד"ה ה"ג וכו'

ופורס פי' מה מ"ל:

ב) ד"ה ורצנו אותו מאי

אותו אלימא וכו' ולא

בכסות: (א) רש"י ד"ה

ולא נוטלות וכו' ושומרת

יבם:

מוסף רש"י

כשהוא אומר והצרוע.

שמע זרוע אחינא לצינת

את האשה (שוכין ג.) מה

אזל לקרא דלמטה קאי

הלכה היא **בנויר**.

אלא מה שמסופרת הוא קנינו בן

ולא נוטלות (קדושין כ; יבמות נח.)

ולא נוטלות (ע"ה טו.)